

Het beste
onderwijs
maken we
samen!

Koersdocument

Juni 2019

STRATEGISCH BELEIDSPLAN

2019 - 2023

Voorwoord

Voor u ligt het koersdocument van het strategisch plan 2019 - 2023 van Openbaar Onderwijs Groningen. Dit plan beschrijft wat we in de komende vier jaar gaan doen, voor en met onze leerlingen en medewerkers. Ook beschrijven we de maatschappelijke thema's die wij belangrijk vinden en de ambities die daarbij horen.

Over onze koers voor de komende vier jaar hebben we de afgelopen maanden vele inspirerende gesprekken gevoerd met de hele organisatie. Met leerkrachten en docenten, leerlingen en ouders, rectoren en directeuren, teamleiders, locatiedirecteuren en managers ondersteuning, de collega's van de ondersteuning op scholen en het ondersteuningsbureau, onze high potential-groep, de Raad van Toezicht, de intern begeleiders en met de Gemeenschappelijke Medezeggenschapsraden (GMR'en). We hebben alle collega's uitgenodigd om met ons mee te denken via een digitale raadpleging en we hebben gesproken met een externe stakeholdersgroep. Al deze gesprekken hebben geleid tot een plan dat breed wordt gedragen. Tot ambities waar we allemaal achter kunnen staan.

De belangrijkste punten, met de grootste gemeenschappelijke deler, hebben geleid tot de koers die we in dit plan beschrijven. Het proces dat heeft geleid tot dit plan laat zien waar we staan: midden in de samenleving. Ook bij de verdere totstandkoming van het strategisch plan en de uitvoering ervan zullen we ouders, leerlingen en externen intensief betrekken. Dit plan vormt de kern van ons handelen, samen leren en samenwerken aan het beste onderwijs!

De Raad van Toezicht heeft op 14 juni 2019 ingestemd met de koers die we in dit document presenteren. In de tweede helft van 2019 gaan wij in overleg met onze scholen om dit koersdocument verder uit te werken in concrete plannen, inclusief de financiële uitwerking. Dat maakt het strategisch beleidsplan 2019-2023 compleet.

In 2020 viert Openbaar Onderwijs Groningen het tienjarig bestaan. We zijn trots op wat onze scholen de afgelopen tien jaar hebben bereikt. Samen hebben we het openbaar onderwijs in Groningen op de kaart gezet. Samen gaan we de toekomst met vertrouwen tegemoet. Dit plan biedt daarbij een heldere leidraad.

Theo Douma
Voorzitter College van Bestuur

Inhoud

Hoofdstuk 1: Onze belofte, missie, visie, kernwaarden.....	4
Hoofdstuk 2. Relevante ontwikkelingen	6
2.1 Kansenongelijkheid	6
2.2 Persoonsvorming	6
2.3 De leraar centraal	7
2.4 Curriculum.nu	8
2.5 Bewegen	8
2.6 Digitalisering en het onderwijs	9
2.7 Toetsen	9
Hoofdstuk 3. We gaan op weg en we nemen mee?	11
3.1 Doorgaande leerlijnen	11
3.2 Onderwijsportfolio	11
3.3 Actief leren	12
Hoofdstuk 4. Onze strategische thema's en ambities	13
4.1 Kansengelijkheid	13
4.2 Naar een duurzame school (Duurzaamheid)	14
4.3 Persoonsvorming	15
4.4. Persoonlijke ontwikkeling leraren en ondersteunend personeel	15
4.5. Meer bewegen (Gezonde levensstijl)	16
4.6 Actief leren	16
4.7 Doorlopende leerlijnen	16
4.8 Ontwikkeling Integrale Kindcentra (IKC)	17
Hoofdstuk 5. Hoe gaan we onze ambities waarmaken?.....	18
5.1 Samenwerking met partners	18
5.2 Betrokkenheid van leerlingen, ouders, medewerkers	18
5.3 Schoolplannen	18
5.4 Samenwerking en verbinding binnen Openbaar Onderwijs Groningen	19
5.5 Randvoorwaardelijke condities	19
5.6 Facilitering	19

Hoofdstuk 1: Onze belofte, missie, visie, kernwaarden.

In de gesprekken over onze koers voor de komende vier jaar hebben we uitgebreid aandacht besteed aan onze belofte, missie, visie en kernwaarden. Passen deze nog bij de huidige tijd en bij de fase waarin onze organisatie zich bevindt? Uit deze gesprekken bleek dat we nog steeds rotsvast staan achter onze belofte aan de samenleving:

Bij ons staan samen leren, samen werken en samen leven centraal. Wij zijn sterk in leren!

Uit de gesprekken bleek verder dat er behoefte was aan een herijking van de missie, visie en kernwaarden. Aan deze behoefte hebben we op de volgende manier invulling gegeven.

Onze missie

Als samenleving in het klein, werken wij vanuit de maatschappelijke verantwoordelijkheid om onze leerlingen het beste onderwijs te geven dat we kunnen bieden. Zodat onze leerlingen hun talenten ontwikkelen en uitgroeien tot zelfstandige mensen die voorbereid zijn op hun toekomst en met respect voor anderen actief deelnemen aan de samenleving.

Onze visie

De kwaliteit van ons onderwijs is hoog. Onze leerlingen en medewerkers worden geïnspireerd en uitgedaagd. Hier maken wij ons elke dag hard voor.

Wij bieden leerlingen en collega's een omgeving die toegankelijk, veilig en divers is en waar de onderlinge verbondenheid sterk is.

We staan open voor vernieuwing en we stimuleren onze leerlingen en medewerkers om zich continu te blijven ontwikkelen.

Kernwaarden

Deze kernwaarden vormen de basis van onze houding, ons gedrag en onze cultuur. Hierop zijn we aanspreekbaar.

- *Vertrouwen:* We hebben vertrouwen in elkaar: collega's, leerlingen en ouders. We tonen eigenaarschap door verantwoordelijkheid te nemen voor ons eigen werk. Dit stimuleren we ook bij leerlingen, zodat ze vertrouwen krijgen in hun eigen leerproces en zich er verantwoordelijk voor voelen.
- *Verbinden:* We vormen een samenleving in het klein en dat betekent dat we werken aan de onderlinge betrokkenheid bij het onderwijs, de leerlingen en elkaar. We zoeken de verbinding met elkaar en met de buitenwereld en hebben oog voor onderlinge relaties.
- *Vernieuwen/ontwikkelen:* We zijn voortdurend bezig met het vernieuwen, verbeteren en verder ontwikkelen van onze leerlingen, ons onderwijs, onze medewerkers en onze organisatie. Hieronder valt zowel persoonlijke ontwikkeling als de ontwikkeling van het onderwijs.

Terugblikken om vooruit te kijken

Een aantal uitgangspunten van het strategisch beleidsplan van 2014-2018 is nog steeds actueel. Deze vormen de basis voor ons handelen, intern en extern. Ook bij het maken van het nieuwe beleidsplan staan ze centraal en vormen ze samen met onze belofte, missie, visie en kernwaarden het DNA van onze organisatie.

- Het leren van de leerling staat centraal;
- Leren in het openbaar onderwijs betekent dat:
 - iedereen welkom is, ongeacht levensovertuiging, godsdienst, politieke gezindheid, afkomst, geslacht of seksuele geaardheid;
 - we een samenleving in het klein vormen: we zijn van en voor de samenleving;
 - we actief aandacht besteden aan uiteenlopende levensbeschouwelijke, godsdienstige en maatschappelijke waarden;
 - we wederzijds respect voor elkaar hebben.
- Wij stimuleren een lerende omgeving.
- Leren doen we in de (onderwijs-) teams.
- Wij zorgen voor goede voorwaarden om te leren.

Hoofdstuk 2. Relevante ontwikkelingen

In dit hoofdstuk beschrijven we enkele relevante ontwikkelingen die van belang zijn voor ons onderwijs en die van invloed zijn op onze strategische thema's en ambities en de keuzes die we hierin maken.

2.1 Kansenongelijkheid

De inspectie constateerde in haar jaarverslag van 2018 ten aanzien van kansenongelijkheid het volgende:

"De afgelopen jaren constateerden we ook dat de kansenongelijkheid in het onderwijs oploopt en dat er te grote kwaliteitsverschillen tussen scholen ontstaan. Veel partijen werken zichtbaar aan gelijke kansen, en dat is positief. Daardoor zijn er lichtpuntjes: we zien bijvoorbeeld dat basisschooladviezen beter aansluiten op de eindtoets, leerlingen weer vaker dubbele adviezen krijgen, en dat diploma's stapelen wat gemakkelijker wordt. Daar profiteren leerlingen van.

Maar we zien ook ontwikkelingen die de kansenongelijkheid verder kunnen verscherpen. Het onderwijs vertoont namelijk een toenemende sociale en economische segregatie. Vooral hoger opgeleide ouders scheiden zich af. Dat gebeurt via de schoolkeuze: door te kiezen voor scholen met specifieke onderwijsconcepten, scholen waar alleen leerlingen met een vergelijkbare achtergrond op zitten of voor privaat onderwijs. Doordat ouders kiezen voor kleine religieuze scholen ontstaat ook etnische segregatie. In vergelijking met andere landen is het Nederlandse onderwijs sterk gesegregeerd."

Iedere leerling de beste kans

Openbaar Onderwijs Groningen vindt dit een zorgelijke ontwikkeling. Wij zijn van mening dat leerlingen het meest gebaat zijn bij een school als ontmoetingsplaats van leerlingen met uiteenlopende achtergronden, zoals we die in de samenleving kennen.

We vinden het nog belangrijker om iedere leerling de beste kans te geven, ongeacht achtergrond of op welke school deze leerling onderwijs bij ons volgt.

Iedere leerling de beste kans: het klinkt zo eenvoudig, maar hier ligt misschien wel onze grootste uitdaging.

2.2 Persoonsvorming

Persoonsvorming is naast kwalificatie en socialisatie een van de drie hoofddoelen van ons onderwijs. De Tweede Kamer heeft aangegeven bij de start van Curriculum.nu dat persoonsvorming nadrukkelijk de verantwoordelijkheid is van de afzonderlijke scholen.

Maar wat is persoonsvorming? De Onderwijsraad doet in *De volle breedte van onderwijskwaliteit 2016* twee uitspraken over persoonsvorming:

"De bijdrage van het onderwijs aan persoonsvorming heeft betrekking op de individualisering van leerlingen. Daardoor worden zij meer onafhankelijk in hun denken en doen, los van bestaande tradities en praktijken, en ontwikkelen daarmee het vermogen om zich als autonoom persoon op verantwoordelijke wijze tot de maatschappij te verhouden.

Het moderne pedagogische denken betoogt echter dat socialisatie in onderwijs en opvoeding nooit voldoende is: de mens is niet alleen maar een product van een bepaalde

cultuur, traditie of praktijk, maar verhoudt zich ook altijd kritisch tot die cultuur, traditie of praktijk. Dit betekent dat mensen verantwoordelijkheid moeten kunnen en willen nemen voor de mate waarin ze hun leven vorm willen geven binnen bestaande tradities en praktijken. Onderwijs dient daaraan bij te dragen en dient leerlingen daarvoor handvatten aan te dragen. Dat is wat de raad onder persoonsvorming verstaat.”

Dit is lijn met de opvattingen van onderwijspedagoog Gert Biesta:

“Er lijkt in Nederland enthousiasme te zijn ontstaan voor het idee dat het in het onderwijs niet alleen gaat om kennis en vaardigheden (kwalificatie) en vorming in normen, waarden, tradities en praktijken (socialisatie), maar dat onderwijs ook iets van doen heeft met de vorming van de persoon (zie bijvoorbeeld Visser 2016). In zeker opzicht is dit een open deur, omdat alles waar we mee in aanraking komen bijdraagt aan wie we zijn en wat we doen. Ook onderwijs dat zegt zich alleen met kennis en vaardigheden bezig te houden is daarom persoonsvormend, al is het maar vanuit de idee dat goede kennis en vaardigheden je vooruit kunnen helpen in de wereld.

De belangrijkste winst van de recente aandacht voor persoonsvorming ligt in het inzicht dat de school niet alleen persoonsvormende effecten heeft, maar ook verantwoordelijkheid dient te nemen voor de manieren waarop het bijdraagt aan de vorming van de persoon van de leerling.”

Persoonsvorming komt zo in beeld als een expliciete taak en opdracht van het onderwijs. Daarbij gaat het niet om de vorming van de persoon op basis van vooraf geformuleerde ideeën en idealen (het socialiseren), maar om het ondersteunen van kinderen en jongeren om als vrij, verantwoordelijk en volwassen subject in de wereld te willen staan (zie Biesta 2015).

Wij achten het, net als de Tweede Kamer, van groot belang dat de afzonderlijke scholen in de schoolplannen expliciet maken hoe zij omgaan met persoonsvorming als basis voor het onderwijs.

2.3 De leraar centraal

Goed onderwijs begint en eindigt bij de leraar en de onderwijsteams die het onderwijs verzorgen. Bij ons staat naast de leerling de leerkracht centraal.

Wij willen ons als werkgever nog beter profileren als aantrekkelijke werkgever om leraren te blijven binden en boeien en nieuw talent in huis te halen. Dit is mede nodig om het dreigende lerarentekort in zowel het primair als het voortgezet onderwijs tegen te gaan. Het landelijke lerarentekort manifesteert zich ook steeds meer in de gemeente Groningen.

Wij willen ons onder meer onderscheiden door goede faciliteiten, goede ontwikkelings- en professionaliseringsmogelijkheden en thematische leernetwerken (professionele leergemeenschappen), zowel voor leraren als onderwijsondersteunend personeel. Ook vinden wij goede introductieprogramma's voor onze leraren in opleiding en beginnende docenten van groot belang. Daarnaast willen we gericht aandacht besteden aan het ontwikkelingsperspectief van de oudere docenten. Dit komt terug in ons levensfasegericht HR-beleid. Voor inzetbaarheidsvraagstukken kan men terecht bij het centrum Perspectief. Het instrumentarium van Perspectief wordt de komende periode doorontwikkeld. Ons uitgangspunt is dat de medewerker zelf verantwoordelijk is voor zijn of haar eigen ontwikkeling. We faciliteren en ondersteunen medewerkers hierbij.

Samen leren

Uit onderzoek blijkt dat focus op actief en onderzoekend leren samen met collega's cruciaal is voor een effectieve professionalisering. We kiezen er gericht voor ons verder te ontwikkelen tot een lerende organisatie. Samen leren is daarvan een belangrijk kenmerk. Die lerende organisatie zien we terug in het leren in teamverband, samenwerken en delen, collegiale consultatie, elkaar aanspreken, (durven) experimenteren, het mogen maken van fouten, het innoveren en vieren van successen. We investeren ook in de professionele ontwikkeling op bovenschools niveau, zoals collectieve leergangen en het oprichten en faciliteren van professionele leergemeenschappen. Dit alles ondersteunen we met een digitale leeromgeving.

Ambitieuze leercultuur

We streven naar een ambitieuze leercultuur waarin medewerkers intrinsiek gemotiveerd zijn om zich permanent verder te ontwikkelen en regie te voeren op eigen inzetbaarheid. Zelf eigenaar zijn van de eigen duurzame inzetbaarheid willen we ondersteunen en faciliteren, waarbij we rekening houden met de kenmerken van de verschillende levensfasen van de medewerkers. Daarom stellen we organisatiebreed en op school- en afdelingsniveau meerjarige professionaliseringsplannen op.

Medewerkers werken in een omgeving die voortdurend verandert. Het is essentieel dat ze het professionele gesprek over de betekenis hiervan voor het onderwijs blijven voeren. Voor kwalitatief goed onderwijs is het cyclisch evalueren van resultaten vanuit een onderzoekende houding essentieel, evenals het ontwerpen van interventies, deze interventies toepassen en opnieuw evalueren. Professionalisering betekent dat de doelen en de activiteiten zijn verbonden met de missie, visie en kernwaarden van Openbaar Onderwijs Groningen. Naast inhoudelijke ontwikkeling gaat het om persoonlijke ontwikkeling en groei.

[2.4 Curriculum.nu](#)

In 2019 biedt Curriculum.nu de bouwstenen voor de nieuwe kerndoelen en eindtermen aan de minister van Onderwijs aan. Curriculum.nu gaat uit van een aantal ontwerpprincipes die wij in de afgelopen jaren hebben omarmd en uitgewerkt. Daarmee doelen we op bijvoorbeeld doorlopende leerlijnen, samenhang vanuit het perspectief van de leerling en het terugdringen van overlappendheid. We hebben al de nodige ervaring opgedaan met het realiseren van doorlopende leerlijnen en het creëren van meer samenhang binnen die leergebieden.

[2.5 Bewegen](#)

Het belang van een gezonde levensstijl en bewegen wordt breed maatschappelijk onderschreven. De overheid erkent de stimulerende rol van het onderwijs. Zo staat in *De Onderwijsagenda Sport, Bewegen en Gezonde Leefstijl in en rondom de school* de volgende ambitie:

“Het stimuleren van scholen om te komen tot schoolbeleid voor sport, bewegen en een gezonde leefstijl, leidend tot kwantitatieve en kwalitatieve toename van sport, bewegen en gezond leefstijlaanbod in en rondom de school.”

De PO-Raad, VO-raad en MBO Raad hebben de Onderwijsagenda opgesteld voor het primair onderwijs (po), voortgezet onderwijs (vo), (voortgezet) speciaal onderwijs (vso) en middelbaar beroepsonderwijs (mbo).

De basis voor de deelname aan de huidige en toekomstige bewegingscultuur ontstaat tijdens de kinderjaren. Het beweeggedrag op jonge leeftijd is van grote voorspellende waarde voor het gedrag op latere leeftijd. Verder moeten kinderen leren om zichzelf te redden, zoals het omgaan met verlies en het bepalen van eigen doelen. Sportsituaties kunnen hierin een belangrijke rol vervullen. Sport kan bijdragen aan het beter omgaan met sociale en maatschappelijke kwesties en gezondheidsvraagstukken en kan zowel persoonlijke als economische groei stimuleren.

Bewegen en het gehele bewegingsonderwijs gaan verder dan één of twee uur gym. De les bewegingsonderwijs biedt een leerling niet alleen een actief beweegmoment, maar ook een actieve leersituatie. Bewegingsonderwijs heeft als doel leerlingen basis-motorische vaardigheden aan te leren, te leren samenwerken en vertrouwen te krijgen in hun eigen (fysieke) capaciteiten.

Visieontwikkeling

Om te anticiperen op deze ontwikkelingen vragen wij onze scholen een visie uit te werken op bewegingsonderwijs en zo de persoonlijke (fysieke) ontwikkeling (het leren kennen van eigen mogelijkheden, het bewust opzoeken van grenzen en het stimuleren van doorzettingsvermogen) vorm te geven.

Ook voor onze medewerkers is het van groot belang om vitaal te zijn en te blijven. Als onderdeel van het duurzaamheidsbeleid zetten we een vitaliteitprogramma op met en door onze eigen medewerkers. Daarbij maken we gebruik van de faciliteiten van onze onderwijslocaties.

2.6 Digitalisering en het onderwijs

Nog geen honderd jaar geleden hadden maar weinig mensen directe toegang tot informatie. De klas van toen was ingericht op een efficiënte verspreiding van informatie: een persoon voor een groep, het niveau ingericht op de leeftijd van de leerlingen. Tegenwoordig is in diezelfde klas een wereld aan informatie binnen handbereik. Met een muisklik, swipe of stemcommando krijgen kinderen van nu antwoorden op vragen waarvoor vroeger hele zoektochten nodig waren. Digitalisering heeft de toegang tot informatie radicaal getransformeerd.

De komende jaren zal digitalisering het leren verder transformeren door steeds beter in te spelen op hoe verschillende leerlingen leren. Digitalisering biedt daarmee kansen voor verbetering van het onderwijs zelf en vraagt tegelijkertijd dat het onderwijs aan de digitale geletterdheid van leerlingen werkt.

De ontwikkelingen op het gebied van digitalisering gaan snel. De samenleving, en het bedrijfsleven in het bijzonder, is volop bezig met de mogelijkheden van 5G, de Quantum-computers, de robotica, artificial intelligence en blockchaintechnologie. De vraag naar goed opgeleide, digitaal geletterde werknemers is groot. Het onderwijs speelt daar een belangrijke rol in en dat begint uiteraard al in het onderwijs aan leerlingen van vier tot achttien jaar.

2.7 Toetsen

In *Toetswijzer* constateert de Onderwijsraad dat de toets- en examenpraktijk de afgelopen jaren in disbalans is geraakt, met name in het primair en voortgezet onderwijs.

“Voor onderwijsinstellingen is het van belang dat toetsing in lijn wordt gebracht met onderwijsdoelen, onderwijsinhoud en onderwijsmiddelen. Deze integrale benadering van curriculum- en toetsontwikkeling ondersteunt het onderwijsleerproces optimaal en gaat versmalling van het curriculum tegen.”

Om de toetsing in lijn te brengen met onderwijsdoelen, onderwijsinhoud en onderwijsmiddelen is het van belang dat:

- toetsing het curriculum volgt;
- toetsing is gekoppeld aan leerdoelen;
- toetsing primair gericht is op groei;
- toetsing valide en betrouwbaar is;
- toetsing plaatsvindt via een scala aan toetsen en evaluatievormen die de volledige breedte van de doelstellingen van het onderwijs weerspiegelen;
- toetsing transparant is, voor zowel leerling, leraar, (vervolg)school en ouders/verzorgers;
- formatieve toetsing naast summatieve toetsing een eigenstandige en erkende plaats krijgt in de scholen.

Toetsing is nadrukkelijk de verantwoordelijkheid van de afzonderlijke scholen en hangt sterk samen met het gehanteerde pedagogische en didactische concept. Om te anticiperen op deze ontwikkeling werkt iedere school toetsing uit in het schoolplan.

Hoofdstuk 3. We gaan op weg en we nemen mee?

In de afgelopen vier jaar hebben we veel mooie ontwikkelingen in gang gezet: doorlopende leerlijnen, een bijgestelde onderwijsportfolio en digitalisering in het onderwijs. Deze ingezette lijn zetten we in het nieuwe strategisch plan voort, verbreden we en verrijken we.

3.1 Doorgaande leerlijnen

Sinds 2016 werken we intensief aan doorgaande leerlijnen van groep 1 van de basisschool tot en met de examenklas. Dat wij basisonderwijs, voortgezet onderwijs en speciaal onderwijs bieden onderscheidt ons van andere besturen. En wat belangrijker is, het biedt kansen voor leerlingen. De doorlopende leerlijnen geven we vanuit het perspectief van de leerling vorm.

Geen onnodige belemmeringen

Leerlingen hebben er belang bij dat ze bij de overgang van het primair naar het voortgezet onderwijs geen onnodige belemmeringen ervaren. Doorlopende leerlijnen hebben voor de leerling als doel overlappendheid te beperken en samenhang te bevorderen. De komende jaren zetten we hier nog meer op in, binnen de scholen, tussen de scholen en met de omgeving. Maar in ieder geval samen en tussen primair en voortgezet onderwijs. De doorgaande leerlijnen Engels, Digitale Geletterdheid, Kunst en Cultuur en binnenkort Burgerschap werken we in de komende jaren verder uit, zetten we breder binnen de scholen uit en verrijken we met nieuwe aspecten. We sluiten hierbij aan op de landelijke curriculumontwikkeling.

3.2 Onderwijsportfolio

In de afgelopen vier jaar is hard gewerkt aan het openbaar onderwijs en het onderwijsportfolio. In het primair onderwijs hebben we een mooie spreiding over de wijken in Groningen. Hetzelfde geldt voor zowel gecombineerde onderwijsconcepten als voor Daltononderwijs, Montessori, Jenaplan, Tom-onderwijs, Kubusschool en cultuurprofiel scholen.

Alle doelgroepen een passende leeromgeving

In het kader van passend onderwijs kunnen we vrijwel aan alle doelgroepen een passende leeromgeving aanbieden. In de afgelopen jaren is in het voortgezet onderwijs een palet aan passende trajecten binnen de scholen en voorzieningen bovenop de scholen gecreëerd. In het Speciaal Onderwijs zijn de scholen in de afgelopen jaren steeds intensiever gaan samenwerken. Daar kunnen we nu ook een dekkend palet van onderwijs en leren realiseren, vanuit het perspectief van de leerlingen.

Specifieke doelgroepen

Voor specifieke doelgroepen is er een eigen aanbod. De Simon van Hasseltschool bedient een doelgroep die meer aandacht nodig heeft. Ook heeft deze school sinds kort een tienerschool voor leerlingen in de hoogste klassen van het basisonderwijs. De Internationale Schakel Klas (ISK) biedt leerlingen met een migratie- en vluchtelingenachtergrond onderwijs op maat aan. De Borgmanschool heeft schakelklassen voor kinderen van vluchtelingen. Voor hoogbegaafde leerlingen is er, naast een passend aanbod op school, de mogelijkheid om deel te nemen in één van onze bovenscholse plusgroepen.

Aantrekkelijke concepten

In het Voortgezet Onderwijs is Openbaar Onderwijs Groningen redelijk evenwichtig verdeeld over alle delen van de stad Groningen en bieden we alle schoolsoorten aan. Overall binnen Groningen kunnen leerlingen openbaar onderwijs volgen. Door de nieuwe indeling van de scholen hebben de scholen nadrukkelijker een eigen profilering en een eigen concept kunnen neerzetten. Zo kunnen leerlingen kiezen voor Montessorionderwijs, Daltononderwijs, Kunskapsskolan, technasium en cultuurprofiel scholen. De scholen profileren zich met deze uiteenlopende en aantrekkelijke concepten.

Met het oog op kansengelijkheid zijn er in Groningen in het voortgezet onderwijs op een aantal plaatsen weer brede scholengemeenschappen gevormd: Kamerlingh Onnes en het Montessori Lyceum Groningen. Het Leon van Gelder bood de leerlingen reeds van oudsher een breed palet aan leertrajecten aan. De Topsport Talentschool biedt op maat Daltononderwijs en krijgt daarvoor landelijke waardering.

Landelijk staat het vmbo qua leerlingenaantal onder druk. In de gemeente Groningen geldt dit met name voor de bb- en kb-richtingen. Bij vmbo-tl is dat echter niet het geval. Zo is bij de brede scholengemeenschap Kamerlingh Onnes juist sprake van groei. Hetzelfde is het geval bij het Montessori Lyceum Groningen en de Leon van Gelder. De scholen die naast tl ook bb en kb aanbieden werken hard aan leren op maat. Juist daardoor kunnen ze leerlingen optimaal bedienen. Het Montessori Vaklyceum en Werkman VMBO zijn druk doende met het implementeren van Kunskapsskolan: een heel andere wijze van werken waarbij we het gepersonaliseerd leren koppelen aan een Montessori- en een Daltonconcept.

Extra aandacht voor vmbo bb en kb

Ook in de komende jaren vraagt het vmbo (met name bb en kb) extra aandacht. We willen alle leerlingen de beste kansen geven. Daarom moeten we deze onderwijsvormen krachtig positioneren. In dat verband is samenwerking met andere partners van essentieel belang zodat we de gemeente en de regio een aantrekkelijk vmbo kunnen bieden.

3.3 Actief leren

Volgens Joyce Dost in *De Praktijk van actief leren* gebruiken we het actief leren in Nederland als een soort paraplu begrip. We hebben er geen eenduidige definitie voor. In ons strategisch plan gaan we uit van een brede definitie voor actief leren, te weten:

- De leersituatie daagt de leerling uit tot een meer actief leergedrag;
- Het leerproces sluit aan bij de individuele kenmerken van de leerling;
- Leerlingen doen het meeste werk.

Een brede toepassing van actief leren binnen ons huidige onderwijs is een breed gedragen wens. Hoewel onze scholen in die zin al een rijke omgeving vormen, is er behoefte aan een volgende stap: het uitbreiden van het actief leren. Dat wil zeggen: betekenisvol, toekomstgericht leren met de focus op de ontwikkeling van de leerling. Essentieel hierbij zijn samenhang vanuit het perspectief van de leerling en balans tussen kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Naast het uitbouwen van de bestaande initiatieven, komt de focus te liggen op de ontwikkeling van de afzonderlijke scholen en op het ontwikkelen van de doorlopende leerlijnen. Ontwikkelingsgericht toetsen is bij actief leren een bijzonder aandachtspunt.

Hoofdstuk 4. Onze strategische thema's en ambities

Op basis van de gevoerde gesprekken en op grond van de beschreven ontwikkelingen kiezen we voor de volgende strategische thema's:

- Kansengelijkheid
- Duurzaamheid
- Bewegen
- Persoonsvorming
- Persoonlijke ontwikkeling onderwijzend en onderwijsondersteunend personeel

Drie thema's uit ons vorige strategisch plan zetten we voort:

- Actief leren
- Doorlopende leerlijnen
- Ontwikkelen Integrale Kindcentra (IKC's)

4.1 Kansengelijkheid

Als Openbaar Onderwijs Groningen zetten we actief in op kansengelijkheid. We jagen dit thema intern en extern aan. Dit betekent onder andere het aanbieden van brede scholengemeenschappen voor vmbo tl, havo, vwo, zoals Kamerlingh Onnes, Montessori Lyceum Groningen en Leon van Gelder. Daarnaast willen we scholen extra versterken als dat vanuit kansengelijkheid gewenst is. Dit kan gaan om voorzieningen op het gebied van digitale geletterdheid, uitgestelde determinatie, tienerscholen voor bijzondere doelgroepen of juist door kansarme leerlingen extra voorzieningen te bieden om hun talenten te kunnen ontwikkelen. Vanuit dit perspectief willen we nieuwe ontwikkelingen beoordelen.

Talenten ontplooien

Juist leerlingen die bij de start in het onderwijs al een achterstand hebben, krijgen de mogelijkheid hun talenten te ontplooien. Een mooi voorbeeld is het project (*Samen werken aan schoolsucces*), waarbij leerlingen vanuit het perspectief van kansengelijkheid hun talenten kunnen ontwikkelen dankzij een doorlopende leerlijn po-vo. Door de samenwerking met organisaties voor kinderopvang en de vorming van Integrale Kindcentra (IKC) kunnen we kansarme leerlingen tal van mogelijkheden bieden.

Kansengelijkheid betekent ook dat er voorzieningen nodig zijn op het gebied van passend onderwijs, hoogbegaafdheid en onderwijs voor vluchtelingen en migranten. We willen iedere leerling de beste kansen bieden en daarom is toegankelijkheid voor ons essentieel. Kansengelijkheid creëren we samen. Partnership bouwen we vanuit nabijheid en vanuit de behoefte van de leerling. Samenwerken in de wijk is essentieel.

Onze kernvraag bij het thema kansengelijkheid:

Wat kunnen wij als Openbaar Onderwijs Groningen organiseren en initiëren om ervoor te zorgen dat alle leerlingen de beste kansen krijgen?

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. Op een aantal locaties in de gemeente Groningen werken we intensief samen om de doorgaande lijn po-vo te realiseren, bijvoorbeeld op het gebied van pedagogische begeleiding, zorg, opvang en samenwerking in de wijk.
2. Extra (school-)kosten of (studie-)begeleiding mogen kinderen en ouders niet belemmeren in de ontwikkeling. Daarom zijn we kostenbewust, bijvoorbeeld wat betreft de kosten van schoolreizen en schoolfeesten. We zoeken daar waar nodig samen met andere partners naar mogelijkheden om extra onderwijstijd en begeleiding te kunnen bieden.
3. We zetten in op het versterken van voorzieningen voor leerlingen die dat nodig hebben of die van huis uit daar de mogelijkheden niet toe hebben. Dan gaat het bijvoorbeeld over sportfaciliteiten en buitenschools gebruik van e-labs.
4. We stimuleren, waar scholen dat willen, de ontwikkeling van brede scholengemeenschappen, uitgestelde keuze via meerjarige brugperiodes, doorlopende leerlijnen en horizontale doorstroming.

4.2 Naar een duurzame school (Duurzaamheid)

Wij initiëren op actieve wijze het duurzaam omgaan met onze leefomgeving. We willen bijdragen aan de energietransitie door te streven naar CO2-neutrale scholen. Vooral willen we leerlingen en medewerkers bewust maken van het belang van een duurzame samenleving.

Onze kernvraag bij het thema duurzaamheid:

Wat kunnen wij als Openbaar Onderwijs Groningen doen om het thema duurzaamheid meer inhoud te geven? Denk hierbij aan duurzame inzet van onze medewerkers, duurzaamheid en gebouwen, duurzaam leren en gedrag en bewustzijn omtrent duurzaamheid.

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. Duurzaam leren, bewustzijn en gedrag: de hele school werkt actief aan het bevorderen van het bewustzijn en gedrag bij leerlingen, ouders en medewerkers t.a.v. duurzaamheid, vanuit het perspectief "wat kan ik eraan bijdragen?"
2. Onze ecologische voetafdruk: in 2035 zijn onze scholen CO2-neutraal. Eind 2017 hebben alle schoolbesturen uit de gemeente Groningen de intentieverklaring *Energieneutrale scholen 2035* getekend. De ondertekenaars hebben afgesproken zich in te zetten voor het energieneutraal maken van alle schoolgebouwen in de gemeente Groningen voor 2035. De komende jaren inventariseren wij de gebouwen, het verbruik en de wettelijke verplichtingen die daaruit voortvloeien. Daarnaast stellen we een plan van aanpak op om vanuit onder andere de wet Milieubeheer aan te geven welke energiebesparende maatregelen we kunnen nemen met een terugverdientijd onder de vijf jaar.
3. We investeren in onze gebouwen en de duurzaamheid daarvan. Te denken valt aan het plaatsen van dubbel glas, het plaatsen van nieuwe dakbedekking en isolatie of het vervangen van cv-ketels. Aan de hand van de nota *Duurzaam Openbaar Onderwijs Groningen* stellen we de komende periode een uitvoeringsplan op, waarin we in ieder geval aandacht besteden aan een Duurzaam MJOP (meerjaren onderhoudsplan), relaties tussen de beschikbare financiën en het thema renovatie en nieuwbouwprojecten. Daarnaast hanteren we het uitgangspunt om nieuwbouw van scholen BENG (bijna energieneutraal) te ontwikkelen.
4. Wij bouwen en onderhouden gebouwen op aardbevingsbestendige wijze en hebben verder als doel dat Openbaar Onderwijs Groningen in 2030 aardgasloos is (het jaar dat de overheid in Groningen de gaswinning wil beëindigen).

5. We stellen een meerjarenplan op waarin we toewerken naar:
- preventie en hergebruik van afval;
 - het toevoegen van mogelijke middelen voor energieneutrale scholen: warmtepompen, groen gas en biomassa;
 - duurzame inkoop van goederen en diensten (bijv. groene stroom, duurzame ICT-middelen, kantineproducten, schoonmaakmiddelen e.d.).

4.3 Persoonsvorming

Leren is meer dan kennis en vaardigheden leren (kwalificatie). De hoofddoelen van het onderwijs betreffen kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming. Juist persoonsvorming is in de leeftijdscategorie van het primair en het voortgezet onderwijs van groot belang. Het onderwijs levert een belangrijke bijdrage aan de persoonsvorming van de leerling.

Visie op persoonsvorming

We willen nadenken over welke ervaringen we leerlingen in ieder geval willen meegeven in hun persoonlijke ontwikkeling. Daarom vragen we de scholen een visie op persoonsvorming op te nemen in het schoolplan om zo de persoonlijke ontwikkeling te stimuleren.

Onze kernvraag bij het thema persoonsvorming:

Op welke wijze kunnen wij de persoonsvorming van leerlingen via de scholen stimuleren?
Op welke manier zorgen we ervoor dat leerlingen en medewerkers hun eigen talenten ontdekken en ontplooien? Wat moet elke leerling in ieder geval meekrijgen?

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. Elke school stimuleert leerlingen in hun persoonsvorming en integreert deze ambitie herkenbaar in het onderwijsprogramma.
2. We stellen een kenniskring in om te inventariseren wat wij iedere leerling in ieder geval willen meegeven aan ervaringen.

4.4. Persoonlijke ontwikkeling leraren en ondersteunend personeel

Wij vinden het van groot belang dat leraren en ondersteunend personeel zich kunnen professionaliseren en ontwikkelen. Het gaat daarbij zowel om individuele als teamgerichte professionalisering, om individueel en samen leren. We willen mogelijkheden voor formeel leren (individueel of als team) creëren en het informeel leren (kennisnetwerken, onderwijsdag) verder uitbouwen. We maken onderscheid tussen de verschillende fasen van een professional: van Lio tot senior docent. Het gaat daarbij om een kader op hoofdlijnen en een uitwerking naar de individuele professional.

Onze kernvraag is bij het thema persoonlijke ontwikkeling:

Hoe blijven wij een aantrekkelijke werkgever en kunnen we structureel onze medewerkers een inspirerende en uitdagende leeromgeving bieden, waarmee we het individueel en samen leren stimuleren?

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. Wij bieden medewerkers een breed scala aan mogelijkheden aan voor formeel en informeel leren, voor individueel en samen leren.
2. Wij bieden medewerkers een uitgewerkt leeftijdsfase-georiënteerd kader aan waarin we structureel rekening houden met hun professionalisering en ontwikkeling.

4.5. Meer bewegen (Gezonde levensstijl)

Een gezonde levensstijl, met daarbij de focus op meer bewegen, vinden we ontzettend belangrijk voor zowel onze leerlingen als medewerkers.

Onze kernvraag bij het thema beweging:

Op welke wijze krijgen wij onze leerlingen en medewerkers meer in beweging?

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. Onze scholen integreren bewegen in het onderwijsprogramma, binnenschools, buitenschools en buiten de school.
2. We stimuleren een gezonde levensstijl voor medewerkers en leerlingen.

4.6 Actief leren

Actief leren stimuleert en motiveert kinderen en maakt ze eigenaar van hun eigen leerproces. Onze scholen willen zich in de komende vier jaar verder profileren op actief leren. Niet alleen de afzonderlijke scholen maar ook vanuit de doorlopende leerlijnen werken we het actief leren verder uit.

Onze kernvraag bij het thema actief leren:

Wat is er nodig om vorm te kunnen geven aan actief leren en de toetsing daarop af te stemmen?

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. Om alles uit een kind te halen wat erin zit, gaan scholen een vorm van actief leren verwerken in hun onderwijsprogramma en het schoolplan.
2. Leersituaties met een doelgerichte (onderwijs-) inhoud leiden tot actief participeren van leerlingen. Deze leersituaties passen in het huidige curriculum en worden gevolgd door een passende vorm van toetsing. Dit tezamen noemen wij actief leren en dit draagt bij aan het eigenaarschap van leren door de leerling.

4.7 Doorlopende leerlijnen

We hebben al de nodige ervaring opgebouwd met het realiseren van doorlopende leerlijnen en het creëren van meer samenhang binnen die leergebieden. Zo hebben we al doorlopende leerlijnen Engels, Digitale Geletterdheid, Kunst en Cultuur en binnenkort Burgerschap. Met doorlopende lijnen bedoelen we:

- Een duidelijke cognitieve en pedagogische lijn van primair naar voortgezet onderwijs
- Doorgaande leerlijnen binnen de school

- Doorlopende leerlijnen binnen onderwijssoorten
- Aansluiting op landelijke curriculumontwikkeling

Onze kernvraag bij het thema doorlopende leerlijnen:

Hoe kunnen we nog meer werken vanuit doorlopende leerlijnen, binnen de scholen, tussen de scholen en met de omgeving?

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. De scholen verwerken de landelijke curriculumontwikkeling in hun onderwijsprogramma. Scholen voor primair en voortgezet onderwijs werken hierbij intensief samen.
2. We gaan door met de bestaande doorlopende leerlijnen en bouwen deze verder uit. Als dat wenselijk is verrijken we deze leerlijnen met actief leren en persoonsvorming.

4.8 Ontwikkeling Integrale Kindcentra (IKC)

Een doorlopende ontwikkellijn in de wijk vanuit voorschoolse en de buitenschoolse opvang naar het primair onderwijs is een bijzondere vorm van een doorlopende leerlijn. Als we deze ontwikkellijn in een Integraal Kindcentrum (IKC) in de wijk organiseren, kunnen we de mogelijkheden van de kinderopvang en het onderwijs combineren en zo meerwaarde creëren.

Deze ontwikkellijn biedt met name mogelijkheden voor het gezamenlijk stimuleren van de persoonsvorming, de brede vaardigheden, de creativiteit van kinderen. De ontwikkellijn biedt kinderen spelenderwijs datgene waar ze thuis misschien niet of minder toegang tot hebben of minder aan toe komen. Het gaat dan onder andere om de ontwikkeling op het gebied van kunst en cultuur, gezonde leefstijl (bewegen en voeding), digitale geletterdheid of het voorbereiden op het schoolse leren. Hierbij kunnen we zorgpartners uit de wijk betrekken.

Bijdrage aan kansengelijkheid

Uitgangspunt is de ontwikkeling van het kind. Deze leerlijn kan een substantiële bijdrage leveren aan het bevorderen van kansengelijkheid. Zeker als we als IKC meer en langer voor kinderen toegankelijk/open zijn.

Onze kernvraag bij het thema IKC

Hoe kunnen onze basisscholen samen met onze partners bouwen aan IKC-leerlijnen?

Onze ambities ten aanzien van dit thema:

1. Scholen werken intensief samen met opvangorganisaties aan de ontwikkeling tot Integrale Kindcentra (IKC).
2. Op drie plaatsen starten we samen met de SKSG een wijkgerichte IKC-aanpak.

Hoofdstuk 5. Hoe gaan we onze ambities waarmaken?

Teach what you preach. Verbinden en vernieuwen zijn kernwaarden van onze organisatie. Langs die weg willen we ook onze strategische doelen realiseren. Tegelijkertijd willen we de profilering van de scholen versterken. Tussen deze twee doelen willen we een balans creëren. Leren, samen leren, profileren en samenwerken.

5.1 Samenwerking met partners

Voor de realisering van de strategische doelen intensiveren we de bestaande samenwerkingsvormen. Samenwerking met de Hanzehogeschool Groningen (onder andere bewegen, pabo, digitale geletterdheid, ouderbetrokkenheid), met de Rijksuniversiteit Groningen (samenwerking met diverse faculteiten, samenwerking met K&C, Muziektafel), met het mbo (onder andere aansluiting met vmbo, netwerk VO-MBO, en begeleiding vluchtelingen), met het primair en voortgezet onderwijs (techniek, digitale geletterdheid, vmbo, samenwerkingsverbanden), met kinderopvang/BSO (IKC-vorming), met de gemeente Groningen (duurzaamheid, kansengelijkheid, ouderbetrokkenheid), met lerarenopleidingen (Hanzehogeschool Groningen, Rijksuniversiteit Groningen en NHL Stenden Hogeschool) en het bedrijfsleven, met ondernemers uit de regio (stages, projecten op scholen en bovenschools). Ook zoeken we zo nodig naar nieuwe samenwerkingsverbanden.

5.2 Betrokkenheid van leerlingen, ouders, medewerkers

We vormen een adviesgroep met ouders en leerlingen die op concernniveau meedenken over de betrokkenheid van ouders en leerlingen bij de uitvoering van ons strategisch plan. Met de beide GMR'en bespreken we hoe we deze betrokkenheid het beste vorm kunnen geven. Verder bespreken we de uitvoering van het strategisch plan met enige regelmaat in de GMR-vergaderingen en binnen onze overlegstructuur.

5.3 Schoolplannen

De scholen zijn eigenaar van het opstellen van hun eigen schoolplan met daarin specifieke strategische doelen en ambities. Deze zijn afgeleid van onze organisatiebrede strategische thema's. De scholen kiezen aan welke strategische ambities zij prioriteit geven.

Scholen geven zelf een invulling aan het 'hoe', de beschreven thema's en daaruit voortvloeiende ambities. De scholen leggen hierbij hun eigen accenten. Daarbij is het van belang dat scholen rekening houden met waar ze staan en welke ambities bij de ontwikkeling van de school passen.

Met het bestuur maken de scholen afspraken over de strategische thema's waarop ze zich willen richten, welke fasering ze hanteren, met welke scholen ze samenwerken en welke middelen, deskundigheidsbevordering en/of ondersteuning ze nodig hebben.

Om tot deze afspraken te komen hanteren we de volgende werkwijze:

- Het bestuur voert oriënterende gesprekken met de managementteams van de scholen om te bespreken waar de mogelijkheden en ambities liggen. De gesprekken vinden plaats vanuit de methodiek van de kwaliteitsdialoog. Waar sta je en waar wil je naar toe?
- Daarna bespreken de scholen de doelen en ambities binnen hun teams en met ouders en leerlingen (VO). Tijdens een tweede gesprek met het bestuur maken de scholen afspraken over de betrokkenheid, ambities en doelen.

In de structuur van ons beleidsdocument *Werken aan kwaliteit* vragen we de scholen periodiek hun vorderingen terug te koppelen aan het bestuur, door middel van de kwaliteitsdialoog. Zo werken we op systematische wijze aan het vormgeven van ambities op organisatieniveau en realiseren we deze in samenhang met de doelen op schoolniveau.

5.4 Samenwerking en verbinding binnen Openbaar Onderwijs Groningen

Er is in de afgelopen jaren veel ervaring opgedaan met samenwerken binnen Openbaar Onderwijs Groningen, met daarbij verbinding als doel en kernwaarde. We hebben ervaring opgedaan met doorlopende leerlijnen, waarbij scholen in het primair en voortgezet onderwijs intensief samenwerken. Ook hebben we veel ervaring met leergemeenschappen van kenniscafé's, interne begeleiders, preventiemedewerkers, high potentials enz.

Gezamenlijk meer mogelijk maken

Deze vormen van samenwerking zetten we voort en breiden we waar wenselijk uit met andere leergemeenschappen. Het doel is telkens kennis, ervaring, creativiteit en enthousiasme bij elkaar te brengen om zo gezamenlijk meer mogelijk te maken. We evalueren continu zodat we kunnen nagaan hoe we nog meer van elkaar én met elkaar kunnen leren.

5.5 Randvoorwaardelijke condities

Om de strategische thema's en ambities te kunnen realiseren zijn er ook randvoorwaardelijke zaken die investeringen vereisen. Het gaat dan om huisvesting op niveau 3 (gemeentelijke norm), voldoende ICT-devices op de scholen (volgens vastgestelde normenkader), een stabiele ICT-infrastructuur, een adequate security (normen AVG), inzicht in financiële uitputting en formatie-overzicht (volledig operationeel Management Informatie Systeem), voldoende gekwalificeerd personeel op de scholen, deskundigheidsbevordering die met het oog op de strategische thema's en ambities noodzakelijk is.

5.6 Facilitering

Het College van Bestuur is voornemens om, naast de bestaande financiële middelen die al worden ingezet, de komende vier jaar in totaal twee miljoen aan de reserves te onttrekken, zodat er extra financiële ruimte ontstaat om aan additionele (dus niet structurele) inzet van mensen en middelen te kunnen besteden. Daarnaast zetten we de huidige middelen die bestemd zijn voor vernieuwing uiteraard op dezelfde wijze in.

Bedankt
voor het Lezen!

